

KUTSESTANDARD

Rätsep-stilist, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Rätsep-stilist, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Naiste ülerõivaste valmistamine	Naiste ülerõivaste rätsep, tase 5
Meeste rõivaste valmistamine	Meesterätsep, tase 5
Karusnahast rõivaste valmistamine	Köösner, tase 5
Nahkrõivaste valmistamine	Nahkrõivaste rätsep, tase 5
Pidulike kleitide valmistamine	Pidulike kleitide rätsep, tase 5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Rätsep-stilist, tase 5 valmistab individuaaltellimusel tellija mõõtudele ja vajadustele vastavaid voodriga või voodrita rõivaid (tooteid). Ta omab kergete rõivaste valmistamise kogemust. Töö hõlmab rõivalisandite valmistamist, rõivaparandusi ning rõivaste kohandamist ja ümber kujundamist.   Rätsep-stilist pakub tellijale stilistika alast nõustamist tegumoe, materjalide ja rõivalisandite valikul eesmärgiga leida esteetiline ja sobiv lahendus. Ta annab soovitusi rõivakandmise reeglite ja etiketi osas. Tellijatega suheldes on ta avatud, teenindusvalmis ja taktitundeline. Rätsep-stilist töötab meeskonnas (nt ateljees, rõiva tootmisettevõtte arendusosakonnas) või väikeettevõtjana.   Töö hõlmab tellijaga suhtlemist, kaastöötajate töö korraldamist ja juhendamist.   Rätsep-stilist spetsialiseerub järgmiselt: - meesterätsep valmistab meeste rõivaid (särk, vest, ülikond, jope või mantel)   - naiste ülerõivaste rätsep valmistab naiste ülerõivaid (mantel, keep, jakk või jope)   - köösner valmistab karusnahast rõivaid (kasukas, vest, krae, kätised või muhv)   - nahkrõivaste rätsep valmistab nahkrõivaid (vest, püksid, seelik, mantel või jakk)   - pidulike kleitide rätsep valmistab pidulikke kleite (pulumakleit, korsettkleit)   Töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt. Töö võib olla kiire tempoga ja pingeline. Kokkupuude tekstiilitolmu ja eritöödeldud materjalidega võivad tundlikel inimestel põhjustada allergiat.   Rätsep-stilist kasutab oma töös õmblusmasinaid ja -seadmeid (nööpauguseade, kuumniiske töötlemise seade jm) ning käsitöö õmblusvahendeid.   Kutseala madalam tase: Kergete rõivaste rätsep, tase 4 valmistab individuaaltellimusel kerget voodrita rõivaid (tooteid).   Kutseala kõrgem tase: Rätsep-stilist, tase 5 valmistab individuaaltellimusel voodriga ja voodrita rõivaid (tooteid).

A.2 Tööosad A.2.1 Tellimuse koostamine A.2.2 Konstrueerimine ja modelleerimine A.2.3 Juurdelõikus A.2.4 Õmblemine A.2.5 Toodete lõppviimistlemine ja üleandmine A.2.6 Turundamine A.2.7 Juhtimine A.2.8 Juhendamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus Rätsep-stilistik saab õppida kutseõppeasutuses või töökohal ja täienduskursustel. Kutseõppeasutusse sisseastumine eeldab töökogemust õpitaval spetsialiseerumisel või 4. taseme kergete rõivaste rätsepa kompetentside olemasolu.
A.4 Enamlevinud ametinimetused Rätsep-stilist, rätsep-konstruktor, meesterätsep, naisterätsep, naiste ülerõivaste rätsep, köösner, rõivaste korrigeerija (alterationist), konstruktor, juurdelõikaja, lõigete valmistaja.
A.5 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks Puuduvad.
A.6 Tulevikuoskused Uute materjalide ja seadmete kasutusele võtmine toob vajaduse omandada uusi tehnoloogiaalaseid oskusi ja teadmisi. Kasvav tähtsus on keskkonnasäästlikul tootmisel, toote elukaarel ja digioskustel.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur Kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused (B.2) ja kohustuslikud kompetentsid (B.3.1-B.3.8) vastavalt ühele valitud spetsialiseerumisele: naiste ülerõivaste, meeste rõivaste, karusnahast rõivaste, nahkrõivaste või pidulike kleitide valmistamine.

B.2 Rätsep-stilist, tase 5 üldoskused Tegevusnäitajad: 1) Kasutab oma töös teadmisi stiili- ja materjaliõpetusest, moejoonistamisest, spetsialiseerumisele vastavast õmblustehnoloogiast, moeajaloost ja hetketrendidest. 2) Orienteerub õmblusalases terminoloogias, leppemärkides ja dokumentatsioonis. Järgib tehnoloogilisi juhendeid (tehniline moejoonis, õmblussõlme läbilõikeskeem või tehnoloogiline kaart). 3) Järgib säästva materjalikasutuse põhimõtteid. 4) Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulaatioone, organisatsiooni tööeeskirju ja reegleid ning ohutusnõudeid. 5) Lähtub teeninduse heast tavast ja normidest, arvestab autorikaitse ja tarbijakaitse aspektidega. 6) Kohandub meeskonnaga, teab ja arvestab enda ja teiste rolli meeskonnas. 7) Valib sihtgrupile vastava suhtlemiskanali (telefon, e-mail, sotsiaalmeedia jm), esitab teabe selgelt ja mõistetavalt. 8) On avatud koostööle, järgib kokkuleppeid ja toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist. 9) Kasutab aega efektiivselt, juhendub oma tööprotsessi jooksul tellimuse tähtaegadest. 10) Kindlustab oma tööde kvaliteedi, oskab oma tööd kriitiliselt hinnata, teha järeldusi ning leida probleemidele lahendusi. 11) Saab hakkama pingelistes ja emotsionaalsetes töösituatsioonides. 12) Omandab järjepidevalt uusi teadmisi ja oskusi ning rakendab neid oma töös. 13) Valdab eesti keelt vähemalt tasemel B2, erialast võõrkeelt tasemel A2 (vt lisa 1).

14) Kasutab oma töös digivahendeid vastavalt digipädevuste enesehindamise skaala iseseisva kasutaja tasemele infotöötlaste, kommunikatsiooni ja ohutuse osas ning algtasemel kasutaja tasemele sisuloome ja probleemilahenduse osas (vt lisa 2).

B.3 Kompetentsid	
B.3.1 Tellimuse koostamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Selgitab välja tellija soovi, loob kliendiga suheldes positiivse õhkkonna, kasutades aktiivse kuulamise ja küsitlemise tehnikaid. 2. Annab soovitusi rõivaste tegumoe, materjalide, värvide ja furnituuri valimise osas, kasutades moealast infot internetist ja kirjandusest. Nõustab tellijat rõivakandmise etiketi ja valmisrõivaste valimise osas. 3. Annab kliendile stilistikaalast nõu terviklikuks rõivakomplektiks, soovitades rõivalisandeid ja kaunistuselemente (nt vööd, ehted). 4. Joonistab kliendi soovile ja figuurile vastava moejoonise, 5. Valib moejoonisest ja kliendisovidest lähtuvalt rõivaste valmistamiseks vajalikud materjalid, furnituuri ja abimaterjalid. 6. Stiliseerib rõivakomplekti, kasutades erinevaid tehnikaid (joonistamine, telestilistika, fotograafia, fotostilistika) ja arvutiprogramme. 7. Võtab kliendilt tellitava toote valmistamiseks vajaminevad mõõdud. 8. Arvestab materjalikulu vastavalt tellija mõõtudele ja tegumoele. 9. Planeerib tellimuse täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahtu ja kliendi vajadusi. 10. Koostab rõiva valmistamise, parandamise või ümbertegemise hinnapakkumise (teenuse hind ja materjali kulud). 11. Kooskõlastab tellimuse kliendiga ja vormistab tellimuse vastavalt ettevõtte eeskirjadele.	
B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Valib tegumoele, materjalile ja tootele vastava õmblustehnoloogia. 2. Koostab toote töötlemise tehnoloogilise järjestuse. 3. Konstrueerib ja modelleerib lõiked joonestus- ja mõõtevahenditega käsitsi või arvutil, lähtudes kliendi mõõtudest ja valitud konstrueerimissüsteemi tabelitest. 4. Valmistab väikepartii toodete või näidistoote juurdelõikuseks vajalikud lekaalid. 5. Lisab lõigetele vastasmärkide ning voltide, taskute, nõõpaukude ja dekoratiivdetailide asukohad. 6. Valmistab keerulisemate mudelite või täpsustamist vajavate detailide puhul proovikangast maketi (mulaazi) või kontrollimist vajavad detailid.	
B.3.3 Juurdelõikus	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Valmistab materjali ette juurdelõikuseks, nt märgistab defektsed kohad, aurutab ja triigib kanga. 2. Paigutab käsitsi või arvutiga konstrueeritud lõiked või lekaalid materjalile sh voodrile, jälgides materjali lõimesuunda, mustrit, struktuuri ja defekte, vajadusel märgib materjalile õmblusvarud. 3. Lõikab välja põhidetailid, arvestades väikedetailidele (kraed, kandid jne) jäetava materjalivaruga. 4. Lõikab juurde vajalikud abimaterjalid (nt liimiriie, vaheriie).	
B.3.4 Õmblemine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Töötleb vajalikud detailid liimiriidega või liimipaelaga arvestades materjali ja toote eripära; 2. Õmbleb kokku rõiva detailid ja tehnoloogilised sõlmed käsitsi või õmblusseadmetega järgides tehnoloogilist juhendit, vastasmärke ja õmblusvarusid. 3. Teeb kuumniisket töötlemist töö erinevatel etappidel, arvestades materjali omadustega. 4. Kontrollib proovides valmistatava rõiva istuvust, tuvastab ja märgib istuvusvead ning teeb vajalikud parandused. 5. Õmbleb valmistoote, viies sisse prooviparandused vastavalt märgistusele, lisab ja õmbleb kinnitus- ja kaunistuselemendid. 6. Õmbleb valmis väikepartii või näidistoote, järgides etteantud tehnilist moejoonist, õmblussõlmede läbilõikeskeeme ja tehnoloogilist järjestust.. 7. Teeb erinevaid parandustöid, nt muudab valmisrõiva pikkust ja laiust, parandab rõiva defekte ja vahetab voodri. 8. Kohandab valmisrõiva kliendi figuurile sobivaks.	

B.3.5 Toodete lõppviimistlemine ja üleandmine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Triigib või pressib toote, arvestades materjali koostist ja omadusi. 2. Korrastab toote, kasutades rõivamaterjalile sobivaid puhastusvõtteid ja hooldusvahendeid. 3. Hindab visuaalsel vaatlusel rõiva või toote kvaliteeti enne kliendile üle andmist. 4. Valmistab rõiva või toote ette turvaliseks hoiustamiseks ja transportimiseks. 5. Annab tellijale soovitusi rõiva või toote kasutuse ja hoolduse osas, vastavalt materjalile ja hooldusmärgistusele.	
B.3.6 Turundamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Kujundab toote ja/või teenuse sobivaima teostusviisi, lähtudes sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist. 2. Kujundab tootele ja/või teenusele hinna, lähtudes sihtgrupist, ettevõtluskuludest ja turuhindadest. 3. Teeb tootest fotod turunduse ja reklaami eesmärgil. 4. Analüüsib klientide tagasisidet eesmärgiga hinnata tooteuenduse või uue toote arendamise vajadusi. 5. Leiab võimalusi toote ja/või teenuse tutvustamiseks ja müügiks ning hindab müügikanali sobivust vastavalt sihtgrupile. 6. Kasutab tehnilisi vahendeid ja erinevate veebikeskkondade võimalusi toote ja/või teenuse tutvustamiseks.	
B.3.7 Juhtimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Moodustab meeskonna, valides ja värvates töötajad lähtuvalt ettevõtte vajadustest ja eesmärkidest. 2. Korraldab meeskonna töö, annab töötajatele asjakohaseid ja võimetele vastavaid tööülesandeid, määrab ajagraafiku ja leiab ressursid. 3. Väikeettevõtjana juhivad ettevõtte igapäevast tööd, järgib õigusakte ja väikeettevõtte juhtimise põhimõtteid. Planeerib koos meeskonnaga tegevuskava ettevõtte eesmärkide saavutamiseks. 4. Tagab töötajate informeerituse töötervishoiu- ja tööohutusnõuetest, jälgib nende täitmist. 5. Motiveerib, tunnustab ja toetab töötajaid. 6. Hindab töötajate tööalast kompetentsust ning vajadusel suunab täienduskoolitusele.	
B.3.8 Juhendamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. Juhendab ja nõustab kolleege, pakub tuge tekkinud probleemide lahendamisel. 2. Aitab tõsta juhendatava töö kvaliteeti, õpetades ratsionaalseid töövõtteid, andes soovitusi tööga paremaks toimetulekuks. 3. Korraldab juhendamise, sh koostab tegevuskava, lähtudes töö eesmärgist, juhendatava võimetest ja olemasolevatest oskustest. 4. Annab juhendatavale selgesõnaliselt ja õigeaegselt tagasisidet tema tegevuse kohta, märkab edusamme ja tunnustab.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	24-01122021-1.1.2/2k
2. Kutsestandardi koostajad	Riina Tenno, Tallinna Tööstushariduskeskus Pille Kompus, KompArtly OÜ Liisa Brochard, Tresor OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tehnika, Tootmise ja Töötlemise Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	24
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	01.12.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.11.2026
7. Kutsestandardi versiooni number	2
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7531 Rätsepad, köösnerid ja kübarategijad

9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Tailor, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	